

บทสออบสวนเอกสาร

วิชาภูมิศาสตร์สัตว์ทะเล (Marine Zoogeography) เป็นวิชาที่ศึกษาการกระจายของสัตว์ในส่วนต่าง ๆ ของท้องทะเลและมหาสมุทรของโลก วิชานี้มี ความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสัตววิทยา เช่น การจัดระบบและอนุกรมวิธานของสัตว์, นิเวศวิทยา, สรีรวิทยา และวิวัฒนาการ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ทางทะเล หรือวิชาสมุทรศาสตร์ ตลอดจนถึงวิชาสมุทรศาสตร์ธรณี ในประเทศไทยการศึกษาวิชานี้ยังไม่แพร่หลายนัก แม้ว่าวิชานี้จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเล อันเป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและด้านที่เป็นอาหารก็ตาม ทางด้านวิชาการความสนใจเรื่องการกระจายของสัตว์ในน่านน้ำไทยและทะเลใกล้เคียงก็มีอยู่น้อย และเพิ่งจะริเริ่มกันอย่างจริงจังในระยะเวลาอันสั้น ถ้าจะนับว่าการสำรวจโครงการพญานาค (Naga Expedition 1959-1961) เป็นโครงการศึกษาสมุทรศาสตร์ของอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ ใน พ.ศ.2502-2504 แล้ว การศึกษาภูมิศาสตร์สัตว์ทะเลในประเทศไทยก็เริ่มตั้งแต่เวลานั้นเป็นต้นมา (ทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์, 2521)

การศึกษาเกี่ยวกับกั้งตักแตนในประเทศไทย มีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

Kemp (1918) สำรวจทะเลสาบสงขลาในโครงการ Tour in the Far East รายงานพบกั้งตักแตน 5 ชนิด บริเวณทะเลสาบสงขลา คือ *Cloridopsis immaculata*, *C.scorpio*, *Oratosquilla nepa*, *O.interrupta*, *Harpisquilla raphidea*

Suvatti (1950) รายงานว่าพบกั้งตักแตนทั้งหมด 9 ชนิด ในอ่าวไทย จากหนังสือ Fauna of Thailand

Dingle and Cadwell (1975) ศึกษาการแพร่กระจายและพฤติกรรมที่มีต่อกันของกั้งตักแตน 2 ชนิด ที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลที่เป็นโคลนของอ่างศิลาซึ่งอยู่ในอ่าวไทยคือ *Cloridopsis scorpio* และ *Oratosquilla sollicitans*

Dingle, Cadwell and Manning (1977) สำรวจตัวอย่างสัตว์ทะเลรอบเกาะภูเก็ต โดยความร่วมมือระหว่างศูนย์ชีววิทยาทางทะเลภูเก็ตกับ U.S.National Museum สำรวจพบกั้งตักแตนบริเวณรอบเกาะภูเก็ต 7 สกุล 15 ชนิด

Naiyanetr (1982) ศึกษาและเขียนรายละเอียดของกั้งตักแตนชนิดใหม่ 2 ชนิด ที่

พบในอ่าวไทย พร้อมทั้งจัดทำ Key ของสกุล *Carinosquilla* 2 แบบ คือ จำแนกโดยใช้ ลักษณะภายนอกเป็นข้อกำหนดและจำแนกโดยใช้แบบแผนลวดลายสีเป็นข้อกำหนด

ไพบุลย์ นัยเนตร (2511) ศึกษาอนุกรมวิธานของกั้งตักแตนในอ่าวไทยและฝั่งมหาสมุทรอินเดีย โดยตัวอย่างของกั้งตักแตนในอ่าวไทยได้มาจากการประมงอวนลากหน้าดิน ส่วนตัวอย่างทางฝั่งมหาสมุทรอินเดียได้มาจากการสำรวจทางชีววิทยาทางทะเลระหว่างไทย-เดนมาร์ก พ.ศ. 2509 พบว่าในอ่าวไทยมีกั้งตักแตน 32 ชนิด และทางฝั่งมหาสมุทรอินเดียมี 25 ชนิด

หน่วยสำรวจแหล่งประมง (2512) ทำการสำรวจชนิดของสัตว์ทะเลที่เป็นอาหารของคนไทยพบตัวอย่างกั้งตักแตน 3 ชนิด

สรามิตร อุไรวรรณ (2520) ศึกษาชีววิทยาของกั้งตักแตน 3 ชนิด คือ *Harpiosquilla harpax*, *Oratosquilla woodmasoni*, *O. nepa* พบว่า *H. harpax* เพศเมียจะมีไข่แก่ในช่วงเดือนมกราคม อาหารที่กินส่วนใหญ่เป็นพวกหมึก รongลงมาเป็นพวกครัสเตเชียและปลา ส่วน *O. woodmasoni* และ *O. nepa* จะมีไข่แก่ในเดือนกันยายน อาหารส่วนใหญ่เป็นพวกครัสเตเชีย หมึก, ปลา และหอย

ไพบุลย์ นัยเนตร (2523) ศึกษาตัวอย่างของกั้งตักแตนที่ได้จากบริเวณน่านน้ำของประเทศไทย พบกั้งตักแตนทั้งหมด 3 วงศ์ 49 ชนิด เป็นกั้งตักแตนในอ่าวไทย 34 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 49 ส่วนฝั่งทะเลอันดามันพบทั้งหมด 36 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 51 เป็นชนิดที่ซ้ำกัน 21 ชนิด เป็นชนิดที่พบใหม่ 2 ชนิด คือ *Lysiosquilloides siamensis* และ *Clorida thailandica* กั้งตักแตนที่พบใหม่ทั้ง 2 ชนิดนี้พบแต่เฉพาะในอ่าวไทยเท่านั้น และได้ทำรายงานเรื่องกั้งตักแตนของประเทศไทย พร้อมทั้งจัดทำ Key ไว้อย่างละเอียด

ไพบุลย์ นัยเนตร (2524) รายงานชนิดของกั้งตักแตนที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งประชาชนนิยมนำมาบริโภคเป็นอาหาร 7 ชนิด คือ *Harpiosquilla raphidea*, *H. harpax*, *Oratosquilla nepa*, *O. woodmasoni*, *O. interrupta*, *Cloridopsis scorpio* และ *C. immaculata*

นฤมล แสงประดับ (2525) ศึกษาชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบกั้งตักแตน 1 ชนิด รวมอยู่ด้วย คือ *Oratosquilla nepa*

สมศักดิ์ ปัญหา (2525) ศึกษาชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบกั้งตักแตน 6 ชนิด รวมอยู่ด้วยคือ *Harpiosquilla raphidea*, *H. harpax*, *Oratosquilla nepa*, *O. woodmasoni*, *O. quinquedentata*, *Cloridopsis immaculata*

ชูศิลป์ อัครชู (2526) ศึกษาชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคกลางของประเทศไทย พบกั้งตักแตน 5 ชนิด รวมอยู่ด้วยคือ *Oratosquilla nepa*, *O. woodmasoni*, *O. interrupta*, *Cloridopsis scorio*, *C. immaculata*

จิตเกษม สิงขศิลา (2527) ศึกษาลวดลายสีเพื่อประกอบการจำแนกชนิดของกั้งตักแตนที่ได้จากท่าเทียบเรือประมงอวนลากบริเวณอ่าวไทย 23 ชนิด

ศุภผล เทพเฉลิม (2527) ศึกษาชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่เป็นอาหารในภาคใต้ของประเทศไทย พบกั้งตักแตน 13 ชนิด รวมอยู่ด้วยคือ *Harpisquilla raphidea*, *H. harpax*, *Oratosquilla nepa*, *O. woodmasoni*, *O. sollicitans*, *O. perpensa*, *Cloridopsis scorio*, *C. immaculata*, *Carinosquilla multicarinata*, *C. carinata*, *Anchisquilla fasciata*, *Lophosquilla lirata*, *Odontodactylus cultrifer*

พรทิพย์ บุรณะภักดี (2528) สำนวณชนิดของกั้งตักแตนที่ได้จากท่าเทียบเรือประมงในจังหวัดชลบุรี พบกั้งตักแตนทั้งหมด 3 วงศ์ 8 สกุล 11 ชนิด

สาธิต โกวิทวาทิ (2534) ศึกษาอนุกรมวิธานของกั้งตักแตนบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบกั้งตักแตน 4 วงศ์ 8 สกุล 14 ชนิด

ไพบุลย์ นัยเนตร (2535) จัดทำ Crustacean Fauna of Thailand (Decapoda and Stomatopoda) ได้รวบรวมรายชื่อกั้งตักแตนที่พบทั้งหมดในประเทศไทย 61 ชนิด เพิ่มขึ้นจากที่รายงานไว้ใน พ.ศ. 2523 อีก 12 ชนิด

บังอร ศรีมุกดา และ สรณัญช์ จำปาศรี (2536) ศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการเพาะและอนุบาลกั้งตักแตน รายงานว่าเพาะเลี้ยง *Harpisquilla raphidea* จากไข่ที่ผสมแล้วจนได้เป็นตัวอ่อน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย